

1 – Mare de Déu d'Arboló

Es conserva un document del monestir de Gerri que l'any 817 cita un castell, situat al costat de l'actual església i que era conegut amb el mateix nom "castro Erbolone", castell d'Arboló. La primera vegada que trobem esmentada l'església de Santa Maria d'Arboló és l'any 920. Aquesta església fou propietat del monestir de Gerri de manera intermitent. No sabem, però, quan va deixar de ser-ho definitivament. També ha tingut sempre un gran èxit entre els joves que busquen parella, hi ha un sot en una paret on s'hi ha de posar el peu el dia de l'aplec i, durant el que resta d'any, segur que qui li posa troba parella.

2 – Capella de la Mare de Déu del Roser

És una església petita, sufragània de Sant Lliser d'Arcalís, d'època moderna. És d'una sola nau, amb absis inclòs en el rectangle de la nau, i amb un petit campanar de cadireta damunt de la porta, a la façana nord. És de planta rectangular, molt modesta, amb façana orientada a l'est, en la que s'obre la porta d'arc rebaixat i per damunt d'aquesta un petit òcul. Corona la façana una petita espadanya d'un única obertura.

3 – Església de Sant Esteve d'Escós

Petita església de planta rectangular, amb capçalera orientada a ponent i façana a llevant, situada sota el pinyó que forma la coberta de teula a dos aiguës, en la que s'obre una porta amb senzill arc de mig punt, i per damunt d'aquesta un petit ull de bou. Adossat al mur de migdia, es troba un petit cloquer de planta rectangular a mig camí entre l'espadanya i la torre.

No hi ha notícies directes de l'església de Sant Esteve d'Escós fins a l'any 1575, en què consta com a sufragània de Sant Marçal d'Estac, dins l'oficialat de Sort. Tot i així, l'indret d'Escós és un dels indrets del Pallars esmentats des de més antic. La primera notícia que és té de la vila d'Escós data del 908, en una permuta entre l'abat de Gerri i el comte Ramon, en què el primer cedeix les terres que té a la vila Escosse, a excepció de la vinya que havia rebut del prevere Eudo.

4 – Casa Batlle Vell

Gran casal constituït per diversos cossos annexionats en diferents moments, a més dels pallers i altres dependències destinades a l'explotació agropecuària. La façana principal mira al nord, en una mena de placeta. És en aquesta, on s'obre el magnífic portal d'arc de mig punt, integrat per grans dovelles acuradament tallades, de forma molt allargada. Sobre el portal, al primer pis, s'obre una gran balconada. L'edifici consta de planta baixa i dos o tres pisos alts. A llevant i a migdia, es on es troben la major part d'obertures, balcones i també galeries amb arcades, a fi d'aprofitar al màxim la llum de l sol. Els murs exteriors són arrebossats amb ciment, excepte les dovelles de pedra picada que formen l'arc de la porta ja descrita.

5 – Sant Lliser d'Arcalís

L'església de Sant Lleïr o Lliser d'Arcalís és identificada, amb reserves, amb l'església de Sant Lliser de Sesui, que és documentada l'any 947 en una donació i venda que feren els comtes Isarn i Adelaida al monestir de Gerri, de l'alou de Sesui, amb l'església, que era a la Ribera de Sort. Aquesta possessió és confirmada l'any 966 en la butlla del papa Joan III a favor del monestir de Gerri.

6 – Ermita de Sant Sebastià d'Estac

Petita ermita restaurada per complet. És de planta rectangular amb capçalera rectangular que no sobresurt a l'exterior pel costat nord, i que s'obre a la petita nau per mitja d'un gran arcada de mig punt, formada amb dovelles de gran format toscament tallades. A migdia, es troba una senzilla porta d'arc de mig punt descentrada respecte a l'eix de la nau. L'aparell és de mida considerable, sobretot a la base dels murs i en els angles, i generalment sense desbastar.

7 – Antic estudi d'Estac

L'edifici d'Estac es va inaugurar l'any 1930, data que podem veure damunt la porta. A finals dels anys 30, tots els pobles del municipi de Soriguera tenien una escola mixta i Estac continuava sent la capital del districte escolar. Es procurava compaginar els horaris escolar s'adaptaven als requeriments de les feines del camp. Ja que en determinats moments feien falta totes les mans per atendre el camp. D'aquesta manera s'intentava evitar l'absentisme escolar.

8 – Església de Sant Marçal d'Estac

Església de planta rectangular i capçalera rectangular disposada a ponent, mentre que a llevant hi trobem la façana principal. En aquesta façana, als peus de la nau, s'obre la porta d'entrada amb arc de mig punt i, per damunt d'aquesta, una finestra. També s'obre, al costat de la porta, una altra petita finestra. La coberta és de llicorella a dues vessants. En l'angle sud-oest s'aixeca una esvelta torre-campanar de planta inicialment quadrada, que es transforma en el pis superior en octogonal. Remata la torre un agut capitell de llicorella.

9 – Casa Morrerres de Saverneda

Gran masia intergrada per tota una sèrie d'edificacions construïdes al llarg del temps, algunes d'elles destinades a l'activitat agropecuària i altres habitatges i capella. Aquesta darrera és de planta rectangular amb capçalera a l'est i una petita espadanya a ponent on s'obre un balcó. Adossat a la capella hi ha un edifici també de planta rectangular constituït per planta baixa i dos pisos alts i coberta a dues aigües.

10 – Santa Eulàlia del Castell de Bielsa

Petita capella annexada al castell de Bielsa o de Malmercat. És de planta rectangular amb la porta situada als peus de la nau, a la façana orientada a l'est, amb arc de mig punt i amb una petita rosassa al damunt. A la banda de ponent la capella té un perfil semicircular, si bé es troba embeguda entre les edificacions auxiliars del castell. Durant el treball de camp de l'any 2020, encarregat pel Departament de Cultura, s'observa que l'aparell dels murs és tosc, de mida reduïda i de forma irregular, trobant-se parcialment recobert per un arrebossat i amb presència biòtica en els paraments. La coberta està feta d'un material impropï de l'arquitectura pallaresa, la teula àrab.

11 – Casa Macareno o Castell de Bielsa

Antiga casa senyorial, anomenada també Castell de Bielsa o de Malmercat, que donà peu a diverses llegendes a la contrada. La part que es conserva de l'edifici original és un llarg parament situat a la banda de ponent del conjunt. A prop de la cantonera del mur es conserva una antiga espitllera. Tot basant-se en la factura de l'aparell dels murs conservats es pot datar l'obra en el període alt-medieval, amb bons carreus a les cantoneres i pedra més petita i poc retocada al parament del mig. Les restes es troben en un pla inclinat amb vegetació que ha envoltat la torre.

12 – Santa Coloma de Tornafort

Església de planta rectangular amb capçalera orientada a ponent i porta d'arc de mig punt a l'extrem oriental. També s'obre en aquesta façana un petit ull de bou. Part de la façana es troba amagada sota edificacions adossades. Al costat septentrional s'aixeca la torre campanar de secció quadrada que es converteix en octogonal per sobre el nivell del llosat a dues aigües que cobreix la nau. El campanar va recobert per una xapitell de llicorella.

13 – Arcada de pas a Puiforniu

Passadís força llarg que dona entrada a un pati o plaça envoltat de construccions avui enrunades. Es cobreix amb volta de canó. L'arc amb el qual s'inicia està constituït per petites dovelles de pedra metamòrfica sense retocar, de dimensions força regulars i reduïdes, excepte en els costats on n'hi ha de més grans. La construcció s'aguanta directament sobre la roca. En els paraments exteriors com a la volta hi ha vestigis d'un arrebossat de morter de calç.

14 – Santa Eugènia d'Embonui

Petita capella de planta rectangular amb capçalera a llevant i porta a ponent; aquesta darrera és d'arc de mig punt i està emmarcada i revestida amb morter de ciment pòrtland, amb unes pintures decoratives de realització recent. Per damunt de la porta s'obre un diminut ull de bou adintellat, de forma quadrada. Una petita espadanya d'un únic arc presideix la façana de ponent. La façana es conforma amb una maçoneria de pedra pissarrosa vista amb aparell irregular, amb excepció de l'espadaña, que està construïda amb maons ceràmics revestits amb morter de ciment pòrtland.

15 – Carrer Major porticat de Vilamur

Les cases alineades al llarg d'aquest carrer, que arrenca de la pl. Major o de l'església i va a morir en una altra placeta ja sortint del poble, presenten totes elles porxos amb arcades de mig punt que descansen en massisses pilastres de pedra. En altres casos, en lloc d'arcades de mig punt, sostenen els porxos gruixudes bigues de fusta.

16 – Casa Faduguet

Te una petita porta formada per grans carreus, de mides irregulars, i amb llinda, formada per un gran bloc de gres roig, que mostra un escut en relleu. La porta presenta una petita motllura al seu voltant, que a la llinda pren una forma corbada, i és la part inferior de l'arc conopial. La part superior de l'escut l'ocupen dos motius en alt relleu: una clau posada al pany, símbol de poder, i una serp, símbol d'astúcia. A la part inferior hi ha representada una creu. Durant el treball de camp de l'any 2020, encarregat pel Departament de cultura, s'observa que l'edifici presenta deixadesa en la seva conservació, i s'han utilitzat en les seves reformes materials impropis de l'arquitectura tradicional pallaresa, com el fibrociment a la coberta.

16 – Vila closa de Vilamur

El nucli de Vilamur estava protegit per una murada contínua, formada en la seva major part pels mateixos murs posteriors de les cases, tret d'algun tram curt. A l'extrem Oest del recinte es poden observar encara les restes d'una torre cantonera dins del que hauria estat el perímetre de la muralla. També es poden trobar altres restes del recinte murat disseminades per la localitat, una de les més rellevants n'és la font del Moro.

17 – Mare de Déu de Medina de Vilamur

Església de notables dimensions, construïda amb carreus de gres roig ben tallats. A l'est hi ha l'absis semicircular que juntament amb part del mur de migdia són els únics paraments romànics d'aquesta edificació. En aquest mur s'obre una finestra abocinada d'arc de mig punt. La resta de la fàbrica és gòtica. També a migdia s'obria l'antic portal, actualment cegat, de finals del segle xiii o inicis del XIV, d'arc apuntat, amb tres arquivoltes interna i una externa que descansen sobre impostes.

18 – Església de Santa Eulàlia

Petita capella de murs de pedra que presenta planta rectangular amb capçalera orientada al nord i la porta d'accés, de reduïdes dimensions, als peus de la nau, que està formada per una arc de mig punt. Per damunt de la porta s'inscriu un petit òcul. Fins al 1962 presidia la façana una espadanya de doble arcada, que es va tornar a construir seguint l'estil arquitectònic del Pallars Sobirà. Tot i això, s'ha restaurat amb un aparell regular a diferència de la resta de paraments, que són irregulars. La coberta és de llicorella a dues vessants. Els paraments són de pedra vista amb rejuntat de morter de calç, el qual s'ha tornat a aplicar a llocs puntuals de la façana, a la part inferior del mur de la qual hi havia hagut un arrebossat de morter de calç inexistent actualment (treball de camp de l'any 2020). El revestiment interior té una capa de pintura, que en el mur simula un carreuat. El revestiment presenta taques d'humitats i petites esquerdes, tan sota coberta com en els paraments.

19 – Església de Sant Martí de Llagunes

Església de planta rectangular amb absis semicircular. La porta, un senzill arc de mig punt sobre un esglaonat, es troba a la façana de migdia. A costat i costat de la nau hi ha adossades algunes capelles, la petita sagristia i l'esvelt campanar, de secció quadrangular a la part inferior que transforma en octogonal a la part superior, remata per un xapitell de llicorella. L'aparell dels paraments, de gres roig, és irregular, sense retocar i en alguns indrets travat amb morter. La coberta de la nau és a dues aigües de llicorella i l'absis presenta una coberta independent.

20 – Església de Sant Salvador

Petita capella de planta rectangular amb capçalera a l'est i porta a ponent descentrada. A l'oest també s'alça la petita espadanya amb arc apuntat, construïda en un moment posterior a la resta de l'edificació. A cada costat de la nau s'aixeca una petita capella lateral. A la capçalera en el parament exterior s'observen certes diferències entre els extrems i la part central que fan suposar l'existència d'un absis (avui en dia desaparegut). Al costat nord existeix una petita porta d'arc de mig punt cegada. L'aparell emprat són blocs de gres roig local i de conglomerat. La coberta a dues aigües és de lloses de llicorella.

Llocs consultats: <https://soriguera.ddl.net/>; <https://ca.wikipedia.org/>; <https://invarquit.cultura.gencat.cat/>; i altres webs i blogs d'ús públic.

Enllaç mapa punts d'interès:

https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1o_Cu2aUTsNvOxLsyUJy7-k1Y4YR5M0&usp=sharing

Què fer a Soriguera

(Pallars Sobirà)

Pàgina 5

1 Santuari de la Mare de Déu d'Arboló	6 Ermita de Sant Sebastià	11 Casa Macareno	16 Recinte fortificat de Vilamur
2 Capella de la Mare de Déu de Sant Llisier	7 Antic estudi d'Estac	12 Església de Santa Coloma de Queralt	17 Església de la Mare de Déu de Sant Llisier
3 Església de Sant Esteve	8 Església de Sant Marçal	13 Arcada de pas a Puiforniu	18 Església de Santa Eulàlia
4 Casa Batlle Vell	9 Casa Morrerres de Saverneda	14 Església de Santa Eugènia	19 Església de Sant Martí de Llagunes
5 Església de Sant Llisier	10 Capella de Santa Eulàlia	15 Carrer Major porticat	20 Església de Sant Salvador